

pravilno in slovensko, drugačno je grdo spakovanje in neslovensko. Prazen je trud nekaterih »piscev«, da bi zopet uvedli predikativni instrumental v jezik. Slovence je minil čut za to obliko; da je res tako, o tem se lahko sleherni dan prepriča vsakdo, če čita naše časopise in druge publikacije, ki kar mrgole instrumentalnih nestvorov.

M.

»Filipovičeva slava« se nazivlje knjižica, ki se bavi z življenjem in načeli odličnega pedagoga in ljudskega učitelja hrvatskega, Ivana Filipovića. Čisti dobiček od te knjižice, ki se dobiva po 30 novč. izvod pri Josipu Klobučarju v kaptolski šoli v Zagrebu, je namenjen hrvatskemu učiteljskemu konviktu.

—a—

»Slovník staročeský«, napsal Jan Gebauer. Vydávají »Česká akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění« a »Česka grafická společnost Unie«. V Praze 1903. Nakladem »České grafické společnosti Unie«. Tega znamenitega dela smo prejeli 7. in 8. sešitek. Vsak sešitek stane 4 K.

Em. šl. z Lešehradu: Jas a stín. Črty a nálady. (Chrysanthem VIII.) 1903. St. 54. — Knjižica, ki bi niti v skromni slovenski literaturi ne prišla razločneje na površje, nego n. pr. Kalanove povesti za slovensko ljudstvo; kaj pa šele v lepi češki literaturi!

A. D.

Jan Magiera: Wł. L. Anczyc jako dramaturg ludowy. Kraków. Nakładem autora. 1903. (Poseben odtisk iz Sprawozdania Gimnazjum św. Jacka w Krakowie.) Ta razprava govori nekoliko obširneje o življenju, delovanju in pomenu Anczyca kot pripovedovalca in ljudskega dramatika, nego je bilo to mogoče pisatelju g. M—i. v razpravi »Iz zgodovine narodne poljske drame. Delovanje Anczyca« v lanskem letniku »Lj. Zvona«. Razprava je pisana simpatično. Pisatelj na koncu predlaga, naj se osnuje na ime Anczyca zaklad, iz katerega bi se delile nagrade za dobre poljske narodne dramske proizvode. Anczyc bi imel tako najlepší spomenik.

Ant. Dermota.

Upodablajoča umetnost

Vegov kip. Idrijska realka je naročila pri ljubljanskem kamenoseku Tomanu za svoje novo, ravnokar dovršeno lepo poslopje jako primeren in aktualen okras, doprsni kip slavnega matematika Jurja barona Vege, ki je bil, kakor je sedaj dokazano, rojen Slovenec. Kip je izdelal v imenovani delavnici mladi umetnik g. Martin Bizjak v dvakratni naravni velikosti iz istrskega marmorja. Podoba našega znamenitega rojaka je posnel Bizjak po neki sliki znanega Wolfa v ljubljanskem muzeju. Kip je po sodbi strokovnjakov lepo umetniško delo, s katerim se Bizjak lahko ponaša. Mlademu kiparju bi želeli od kod dovoljne podpore, da bi mogel svoje znanje dopolniti na kaki umetniški akademiji. Portret Vegov kaže duhovito in energično individualnost. Za tem visokim čelom so se bili porodili njegovi »logaritmi« in druge matematične skrivnosti. Slovenski Arhimedes! Kolikor je nam znano, je to prvi kip učenega avstrijskega

vojaka, našega rojaka, a idrijska realka se je sama počastila s tem, da bo stal prvi ta Vegov spomenik nad vhodom njenega poslopja. Kakor znano, je bilo lani 26. septembra pretéklo sto let, kar so našli v Nussdorfu pri Dunaju mrtvo truplo Vegovo. Ubil ga je bil in oropal neki nemški mlinar.

A. A.

Sv. Ciril in Metod. Trgovec z umetninami B. Kočí v Pragi (Františkovo nabrežje 14) je izdal v barvotisku sliko slovanskih apostolov, Cirila in Metoda. Slika (format $25 \times 16\frac{1}{2}$) je natisnjena na finem kartonu. Češki umetnik Urban, ki je ustvaril to podobo v originalu, je naslikal slovanska moža v ornatu orientalskega sloga. Knjiga, ki jo držita v rokah, je slovenski prevod sv. pisma. Slika je resničen umotvor in v okviru bode okras vsake narodne hiše. Ciril in Metod sta in ostaneta slovanska heroja, pa naj se celo učenjaki(?), kakršen je berlinski profesor Brückner, še tako trudijo dokazati, da je bilo življenje in delovanje teh dveh mož škodljivo evropski kulturi in da Slovani ne vemo, zakaj ju slavimo. Besedičenje raznih dvorskih nadriučenjakov ne imponuje nobenemu razumniku, saj vemo, da so ljudje te baže že zdavnaj prodali svojo znanost pangermanskim politikom za svetle »ordne« in pa za mastne nagrade. Dvorsko učenjaštvo pa židovska barantija!

A. A.

Splošni pregled

»Na klancu« v nemškem prevodu. Cankarjev roman »Na klancu« je začela v listku pripašati »Politik«. Prevod je preskrbela naša neutrudno delavna pisateljica Zofka Kveder-Jelovšek.

Družba sv. Mohorja šteje letos 76.058 udov, to je 3988 manj nego lani, ko smo bili dospeli do prečastnega števila 80.046 članov. Posamezne škofije, oziroma kraji, jih imajo, in sicer:

goriška nadškofija	8301	(— 396),
krška škofija	6205	(— 360),
lavantinska	23293	(— 2115),
ljubljska	30398	(— 915),
tržaško-koprška	4048	(— 220),
sekovska	560	(+ 4),
somboteljska	306	(— 40),
zagrebška nadškofija	423	(— 23),
senjska škofija	188	(— 5),
poreška	102	(— 30),
djakovska	63	(— 3),
Bosna	214	(— 15),
videmska nadškofija	175	(— 8),
razni kraji	472	(+ 50),
Amerika	1119	(+ 137),
Afrika in Azija	191	(— 51).